

D/2025/45/76/ –
ISBN 978 90 209 3764 0 – NUR 800

Vormgeving omslag: Karl Demoen
Vormgeving binnenwerk: Atelier Steve Reynders

© Arne Maes & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2025.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo
Uitgeverij, de boeken- en multimediadivisie van Uitgeverij
Lannoo nv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/
of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie,
microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Tekst- en datamining is niet toegestaan.

Uitgeverij LannooCampus
Vaartkom 41 bus 01.02
3000 Leuven
België

Postbus 23202
1100 DS Amsterdam
Nederland

www.lannoocampus.com

ARNE MAES

2034

EEN NOVELLE

Mentaal tijdreizen voor
denkers en **doeners**

Inhoud

Disclaimer	7
Voorwoord	9

Deel 1 De zwarte spiegel: 10 dagen uit 2034 **13**

Zondag 1 januari – Nieuwjaar	23
Zondag 14 februari – Valentijn	39
Zondag 1 maart – Equal Pay Day	57
Zondag 23 april – Wereld Boekendag	67
Zondag 9 mei – Europese verjaardag	71
Zondag 11 juni – Verkiezingen	83
Zondag 10 oktober – Mental Health Day	93
Vrijdag 10 november – Slotdag COP 39	103
Vrijdag 24 november – Black friday	111
Zondag 31 december – Oudjaar	121

Deel 2 De glazen bol: 3 × 4 voorspellingen voor 2034

127

Wat verdient onze aandacht	133
Economie	139
AI verandert alles, behalve de economische groei	141
Iedereen is zelfstandige op LinkedIn 2.0	149
Activisten heffen zélf klimaatbelasting	155
Helft gezinnen huurt	163
Maatschappij	171
De vleeseter is bijna uitgestorven	173
Mentale gezondheidstaks: elf procent op de hele economie	179
Publieke ruimtes zijn de nieuwe huiskamers	187
EDU 2.0: schermen verdringen leerkrachten	193
Politiek	201
Dienstplicht voor alle achttienjarigen	203
Bevolkingskrimp vermeden door méér niet-EU-migranten	211
Democratie 2.0: digitaal burgerschap breekt door	219
Camping Europa: wonen en werken waar en zolang je wil	227
Vooruitdenken voor beginners	235

Deel 3 Het witte blad: 2034 bouwen, vandaag

245

Welke missie kiezen?	251
Hoe je missie uitvoeren?	259
Epiloog	265
Dankwoord	269
Disclaimer Chatbots	273
Gebruikte bronnen	278

Disclaimer

Dit boek werd geschreven door een econoom. Dat is een vaak bekritiseerd beroep. Economen slagen er maar niet in de gelijknamige crisissen tijdig te voorzien. Economie is de taal waarin politici het onverdedigbare verdedigen. En als economen het dan toch eens bij het rechte eind hebben, lijkt het vooral alsof ze moeilijke woorden op eenvoudige concepten plakken.

Economen zijn immers dol op modellen. Kleine, kunstmatige werelden waarin mensen en hun gedrag begrijpelijk worden. Die modellen hebben bitter weinig gemeen met de realiteit waarvan ze enkel zeer specifieke aspecten beschrijven. Dat feit negeren kan de gebruiker van het model en diens omgeving ernstige schade toe brengen. Elk stuk gereedschap heeft namelijk beperkingen. Een slijpschijf is een prachtig werktuig, er appels mee schillen is op eigen risico. Maar in de handen van een stielman, die weet waar het wél en vooral ook niet voor dient, lijkt het wel een toverstaf. Dat geldt ook voor sommige (economische) modellen.

Daarom gelijk deze bekentenis: nauwkeurig voorspellen hoe de wereld er binnen tien jaar uitziet is onmogelijk. De ervaring toont aan dat zelfs een horizon van een jaar immers al een behoorlijke uitdaging vormt. In dit boek dienen de gebruikte modellen dan ook een ander doel. Ze brengen ons niet tot die éne toekomst. Integendeel. Ze helpen de paden die voor ons open liggen te verkennen, overwegen en waarderen. Dat zou een stuk moeilijker gaan, onmogelijk zijn zelfs, zonder de economische gereedschapskist.

Desondanks zijn de in dit boek uiteengezette voorspellingen onvermijdelijke momentopnames, die enkel mijn persoonlijke visie op toekomstige ontwikkelingen weerspiegelen. Ik nodig de lezer uit om ze als start- eerder dan als eindpunt voor eigen vooruitdenkwerk te nemen.

**To say
you have no choice
is a failure
of imagination.**

Jean-Luc Picard - Star Trek: The Next Generation

Voorwoord

In 2014 breekt in Afrika opnieuw Ebola uit. Dat kost het leven aan duizenden mensen. Apple lanceert de iPhone 6. Premier David Cameron kondigt een referendum aan over het Brits EU-lidmaatschap. Tweewielige hoverboards verschijnen in het straatbeeld. Rusland annexeert de Krim, terwijl IS een wereldwijd kalifaat uitroept. De zomerse hittegolf breekt Europese temperatuurrecords. Wat zou het volgende decennium brengen?

Tien jaar later blikt de wereld terug op een globale pandemie, een pak méér geopolitieke onzekerheid, de ene na de andere technologie-hype en jaar-na-jaar nog hogere temperaturen. Conclusie: vooruitblikken vanuit het heden is moeilijk. Maar niet onmogelijk en bovendien belangrijker dan ooit tevoren.

De wereld is tegenwoordig van glas. Gloeiendheet glas.¹ Glas dat straks droogt en een finale vorm aanneemt. Een vorm die dan alleen nog met brute kracht te veranderen zal zijn, in slechts een hoopje scherven. Maar momenteel is het glas nog vloeibaar en kan het alle richtingen uit. Een kantelpunt dus.

Hoe ziet dat kantelpunt eruit?

De effecten van klimaatverandering worden pijnlijk duidelijk. Grotere inspanningen kunnen erger helpen voorkomen, maar veel tijd rest ons niet.

Populisten winnen marktaandeel, zowat overal ter wereld. Hun loze beloften worden cash betaald met vertrouwensverlies en tijd die nooit meer kan worden ingehaald.

Technologie omarmt maar omsingelt ons ook. Steeds meer van onze wakkere uren consumeren we digitale input. We winnen veel, maar wat verliezen we?

Zijn we nu beter voorbereid op een volgende pandemie? Houden onze democratische grondbeginselen nog een decennium stand? Verteren en verdienen minderheidsgroepen het tergend trage tempo van de zoektocht naar meer gelijkheid? Deze en andere krachten beuken in op de wereld zoals wij die kennen. Een wereld

die er spoedig héél anders zal uitzien. We zijn ons nog veel te weinig bewust van het belang van dit moment; het moment om zelf een pad vooruit te kiezen. Net dat is de missie van dit boek: vooruitkijken naar wat komt, die toekomst doorleven, doorvoelen ook, om zo vandaag betere keuzes te maken. De eerste vraag is dan ook: Welke wereld wacht ons in 2034?

Er zijn zekerheden, of in ieder geval quasi-zekerheden. Dat wel. Binnen tien jaar zijn er in ons land twaalf miljoen Belgen. Het merendeel van hen woont in steden en ging minstens tot hun achttiende naar school. Ze eten ook graag frietjes, klagen geregeld over het weer en betalen, met frisse tegenzin, belastingen. Maar hoe die Belgen binnenkort werken, winkelen en wonen is een stuk minder voorspelbaar. Zijn we straks allemaal ondernemers? Wie bezit nog een eigen woning? Hebben we eigenlijk nog wel een federale regering nodig? Steeds meer beleid wordt immers Europees gevoerd. Hoeveel gele sterren telt de club met de blauwe vlag binnenkort? Welke rol zal ze spelen in het geopolitieke spel? Een spel zonder gebruik van kernwapens, hopelijk, maar één waarin cybergeweld en fakenieuws een constante zijn.

Dat is lastig, want we bekijken de wereld almaar meer door onze schermen. We beleven de fysieke wereld steeds meer in digitale vorm. Geprojecteerde instructies adviseren de te volgen rijroute. De stem in onze oortjes coacht ons bij het hardlopen. De tegels op het streamingplatform tonen de beelden die statistisch gezien de grootste kans hebben om ons aan te spreken. De werkelijkheid verrijkt, maar vervormd ook op de immer aanwezige schermen, onze zwarte spiegels.

Deel 1 van het boek toont de zwarte spiegel van een wel heel gemiddelde Belg, Dylan Willems. Uit de interactie met zijn persoonlijke AI-assistent leren we hoe de wereld er in 2034 uitziet. En vooral ook hoe die er voor Dylan uitziet. Maar deze versie van onze toekomst, dit ene scenario, is slechts een startpunt. Een eerste mentale tijdreis, helemaal voor de lezer voor-verbeeld, als training voor wat volgt.

Deel 2 neemt de bouwstenen van dit scenario door. Een glazen bol, met daarin twaalf voorspellingen, elk netjes uitgewerkt met argumenten voor en tegen, stemmen van voor- en tegenstanders en een probabiliteit. Ze nodigen uit om zélf

overtuigingen te vormen over wat komt. Hoe? Dat wordt bevattelijker gemaakt met een stappenplan, een recept om tot verteerbare voorspellingen te komen. Met het ultieme advies om die regelmatig te herzien, een onmisbare reflex voor de ervaren voorspeller.

Het derde deel ten slotte is een wit blad. Een blad dat de lezer van dit boek zelf zal invullen, maar daar is wel flink wat verbeeldingsvermogen voor nodig. Een mentale tijdreis brengt de voorspellingen tot leven. Enkel zo kan de lezer écht begrijpen wat er op ons afkomt en hoe dat eruit zal zien, klinken en voelen. Dan pas wordt het potentieel duidelijk en de manier om het optimaal te benutten. Het beeld van wat kán komen, helder in het hoofd, is een kompas dat vandaag de dag de weg wijst. Een weg vooruit, langs vele etappes en verschillende beslissingen die ons straks wachten. Het zijn die beslissingen waarmee ieder van ons dagelijks zélf wat komt vormgeeft. Een niet te onderschatten verantwoordelijkheid, maar ook een enorme opportuniteit. Daarna is het tijd om terug te keren naar het heden. Geïnspireerd én voorbereid om nu, vandaag, betere keuzes te maken.

#BEL34

DEEL 1

DE ZWARTE SPIEGEL:

10 DAGEN UIT 2034

... waarin we 10 jaar vooruit in de tijd reizen met Dylan Willems.

... waarin AI-assistent GERBERT de nieuwe realiteit toont, maar geregeld ook erg vervormt.

... waarin we leren hoe anders de wereld er straks kan uitzien.

**Any useful idea about the future
should appear to be ridiculous**

... at first.

Jim Dator – Second Law of the Futures

De hoofdrolspeler in dit eerste deel is niemand minder dan Dylan Willems. Maar wie is die man?

Dylan is straks, in 2034, statistisch gezien de ultieme gemiddelde Belg. Hij is gewoon het middelpunt van de populatieverdeling, exact centraal gepositioneerd, tussen jong en oud, rijk en arm, kortom: de Belg die even dicht staat bij ons allemaal. De perfect representatieve Belg ook. En dus de ideale gids om ons wegwijs te maken in de wereld van morgen. Maar eerst even kennismaken. Want hoe onzeker de toekomst ook is, over Dylan zélf weten we vandaag al heel wat.

In 2034 is hij 44 jaar², ongeveer 1,78 meter en is deel van de meerderheid tot de meerderheid. Dat is letterlijk te nemen: binnen zowat elke categorie behoort hij tot de grootste groep. En dat is, ook in 2034, nog steeds een privilege. Hij is Vlaming, huurder, zelfstandige, voetbalfan, alleenstaand en vader. Hij is geboren in 1989. De vier populairste voornamen rond die tijd waren volgens het Belgisch Agentschap voor Statistiek Thomas, Nicolas, Kevin en Dylan. Bij de achternamen haalt Willems dan al jaren de top tien. Ook de vrouwen in Dylans leven blinken uit door dat nét niet te doen. Moeder Hilde kreeg Dylan op haar zesentwintigste, broer Nicolas volgde drie à vier jaar later. Een generatie later is Laura negenentwintig jaar als zij en Dylan hun eerste en enige dochter krijgen. Emma is met voorsprong de populairste meisjesnaam in 2018.

Toch is er meer te vertellen. Te beginnen op de arbeidsmarkt. De overheid is – rechtstreeks of onrechtstreeks – ’s lands grootste werkgever, maar de financiën staan onder druk en vaste benoemingen worden schaars. Tegelijkertijd neemt het aantal zelfstandigen toe, nog het meest in de sectoren van de Digitale Economie. Dylan is in 2034 dan ook zelfstandig IT’er, onder meer in dienst van de overheid. Hij is hooggeschoold (de grootste groep in onze actieve bevolking én

groeierend) en huurder (minder vanzelfsprekend, maar verderop in het boek leren we waarom dat zo is). Dylan was eerst getrouwd maar nu niet meer. Hij ziet zichzelf als niet-religieus, Europeaan en is zoals velen vrijwel permanent online.

Anno 2024 krijgen onze zintuigen al veel gedigitaliseerde input te verwerken. De komende tien jaar vergroeiën we ongetwijfeld verder met onze technologische speeltjes. Nog vaker zullen smartphone, oortjes, of andere wearables ons informeren, begeleiden, afleiden. Nog meer van onze acties – een outfit kiezen, thuis vertrekken, een gesprek voeren, een gerecht samenstellen, vrienden maken, vrienden blijven, harder werken, niet werken, minder werken, reizen en thuisblijven – worden digitaal verrijkt of minstens aangevuld. Ons venster op de wereld is grotendeels digitaal. Voor sommigen geldt zelfs dat hun hele wereld dat stilaan is. Daarom is de blik op 2034 er onvermijdelijk één op Dylans zwarte spiegel.

Zoekopdrachten, mails, gepersonaliseerde advertenties, routebeschrijvingen, videoconsumptie, geposte reviews, betalingsbevestigingen, bloedresultaten en fitness tracking tonen de contouren van een nieuwe wereld.

De gids in deze wereld, is AI-assistent GERBERT.³ GERBERT is er altijd. En ziet, hoort en leest alles, nog voor het Dylan bereikt. Adviseur, bibliothecaris, coach, dokter, entertainer, filter ... verteller, weerman, yoga-instructeur en zoveel meer. GERBERT is intelligent, of toch iets intelligenter dan de toepassingen die wij nu kennen. In elke situatie krijgt Dylan goedbedoelde suggesties van zijn digitale souffleur. Die zijn vaak nuttig, soms vreemd en sporadisch erg aanstootgevend.

Verschillende stukjes digitale content duiken op in dit deel. Ze zullen herkenbaar zijn voor de lezer, geformateerd in hetzelfde lettertype als GERBERT's interventies. Logisch ook, die laatste is immers de poortwachter die als een volleurde secretaris alle digitale content voorfiltert en vaak ook voorkauwt. Het resultaat is een historisch document, een omgekeerde tijdschapsule, waar wij nu al van kunnen leren. Het toont namelijk niet alleen hoe de wereld verandert, maar ook onze beleving ervan.

De lezer volgt het onafscheidelijke duo gedurende tien dagen uit Dylans leven in 2034. Het zijn bijzondere dagen, zoals Nieuwjaar, de Europese verkiezingen en

het begin van een reis, maar ook héél gewone dagen waarop Dylan werkt, kookt, sport, date, shopt, traint, tramt, vadert en speelt. Dagen die herkenbaar zijn, of dat op het eerste gezicht lijken. Maar door alle kieren, spleten en notificaties sijpelt de toekomst binnen.

Welkom in 2034.

